

Flodhesten, der gav anledning til mange spørgsmål.
Foto © Ana Cecilia Gonzalez.

4 En flodhest – mange spørgsmål *Julie Schwartzlose Christensen*

14 Laserblik på Kheopspyramiden *Søren Michael Sindbæk*

24 Gribbe og sfinkser *Paul John Frandsen*

32 Sinuhe fylder firs *Thomas Christiansen*

38 Fisk og frelse *Paul John Frandsen*

42 Siden sidst *Louise Alkjær*

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, cand. mag. og underviser på Folkeuniversitetet.

Thomas Christiansen, ph.d.

Paul John Frandsen, mag. art., lektor emeritus på Københavns Universitet.

Julie Schwartzlose Christensen, cand. mag., UA og VA i ægyptologi, Københavns Universitet.

Søren Michael Sindbæk, professor i arkæologi ved Aarhus Universitet.

ENGLISH ABSTRACTS

One Hippopotamus – Many Questions

Julie Schwartzlose Christensen

This article re-examines the statuette of the Egyptian goddess Taweret (ÆIN 1818) at Ny Carlsberg Glyptotek. Long considered a forgery due to its unusual iconography and lack of inventory number, the object has now been traced back to an acquisition in 1892, placing it among the museum's earliest Egyptian holdings. The statuette features a distinctive style, unusual headpiece, and the use of the *ankh* symbol, which deviates from conventional representations of Taweret. Comparative analysis with similar objects, particularly the Manchester Museum's statuette (270a-b) from Kahun, suggests that ÆIN 1818 may belong to a lesser-known variant of Taweret depictions. The study argues that these stylistic differences are not indicative of modern imitation but reflect a broader diversity within ancient Egyptian visual culture. Reintegrating the object into the museum's collection contributes to a more nuanced understanding of authenticity, provenance, and the role of non-canonical forms in the history of Egyptian art.

A laser view of the Great Pyramid

Søren Michael Sindbæk

During two seasons in 2024-25, a Danish archaeological team from Aarhus University and Museum Vest has collaborated with Ancient Egypt Research Associates (AERA) in conducting a 3D laser scanning survey of the bedrock along the Great Pyramid in Giza. The survey has revealed numerous new details of features relating to the building process, and secured a permanent high-definition record of evidence for this unique building project. The construction of the Great Pyramid – the first major stone monument in Egypt to be built

on a prepared bedrock surface, can thus be better explored as a pivotal moment in the process of technological innovation, which mark the Old Kingdom pyramids.

Sinuhe Turns Eighty

Thomas Christiansen

Celebrating the 80th anniversary of Mika Waltari's *Sinuhe the Egyptian*, this article explores the novel's reception, its Danish connections, and Waltari's early fascination with ancient Egypt. Special attention is given to the differences between the Finnish original and the abridged Danish and English translations, both derived from Ole Torvalds' shortened Swedish version (1946). The article concludes with the first Danish rendering of Waltari's 1926 poem *Sfinksi*.

Vultures and Sphinxes

Paul John Frandsen

In a remote stairwell of Musée d'Orsay in Paris stands a sculpture with an enigmatic Egyptian motif. It is the work of the once celebrated French sculptor Auguste Nicolas Cain (1821-1894). The title is *Vulture on the Head of a Sphinx*. The article traces the likely influence of Cain's forgotten sculpture on the works of two Danish artists, the *Astronomy* by Niels Hansen-Jacobsen (1861-1941) in Vejen Kunstmuseum, and the *Egyptian Vase* by Karl Hansen Reistrup (1863-1929).

Fish and Salvation

Paul John Frandsen

The Coptic version of The Encomium of Pisentius has the story of a seriously ill monk who asks the Saint for a fish. The short text reveals the common role of fish in regeneration and salvation in Egypt during the pharaonic as well as Christian periods.

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen
ToRS

Københavns Universitet Amager
Karen Blixens Plads 8, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail:

tine.bagh@gmail.com

Bank: Danske Bank

1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand)

Else Steenberg (sekretær)

Louise Alkjær

Diana H. Barfod (kasserer)

Paul John Frandsen (Papyrusredaktør)

Mette Gregersen (næstformand)

Ole Herslund

Mette Holst

Merete Allen Jensen

Ziff Julie Jonker

Elin Rand Nielsen (webmaster)

Sofie Schiødt

Suppleanter:

Torben Schandel

Julie Schwartzlose Christensen

Simone Willemoes Skjold Sørensen

PAPYRUSredaktion

Tine Bagh

Paul John Frandsen (ansv.)

Louise Alkjær

Merete Allen Jensen (layout)

Rune Nyord

Elin Rand Nielsen

Konsulent: Anne Haslund Hansen

Tryk: P.E. Offset, Varde

Papyrus udgives med støtte fra Kulturministeriets Tidsskriftstøtteudvalg. Eftertryk kun tilladt med skriftlig tilladelse fra redaktion og forfattere.

ISSN 0903-4714

Omslagsbilleder

Forsiden: Taweret (1818) i magasinet på Ny Carlsberg Glyptotek. Foto © Ana Cecilia Gonzalez. Bagsiden: Keramikfrise i Københavns Rådhus' hal af Karl Hansen Reistrup. Foto PJF.

REDAKTIONELT

Sinuhe, flodheste, fisk, gribbe og pyramider. Det er stikordene til artiklerne i dette nummer. To af dem handler om “den ægte vare”, og to om den senere interesse for Ægypten, receptionen, som det hedder i dag. Og endelig en, der placerer sig midt imellem.

Julie Schwartzlose Christensen kom for et par år siden i embeds medfør ind i et af Glyptotekets magasiner, hvor hun i mørket skimtede silhuetten af en flodhest på lur bag en kappebavian. Det lyder som begyndelsen på en gothisk historie eller oplægget til en film om Indiana Jones, men er dog “kun” beretningen om den utrolige genopdagelse af en hidtil så godt som ukendt statuette i museets samling. Den forestiller Taweret og har en ikonografi, som i flere henseender afviger fra den klassiske ægyptiske tradition. Artiklen tager os igennem en spændende historie om, hvordan statuetten blev erhvervet for så alligevel at blive sendt ud i glemslens mørke magasiner.

Søren Michael Sindbæks “Laserblik på Kheopsypyramiden” er beretningen om, hvordan et hold danske arkæologer fandt frem til at bruge en 3D-laserscanningsteknik til at vise en “papirstynd” stratigrafi på et værkstedsgulv i Ribe – for derefter at blive inviteret til at anvende denne teknik i Giza i Kheopsypyramidens omgivelser. Scanningen gør det muligt at visualisere spor af byggeprocessen som hidtil har været nærmest usynlige, og undersøgelsen har afdækket en imponerende præcision i ægypternes arbejde med at nivellere grundfeltet til et vandret plan. Med den “nye” teknik har det danske team registreret omgivelserne på alle pyramidens fire sider, herunder de store gruber på sydsiden, der rummede de store solbåde. En række noget enigmatiske stolpehuller og et miniature skakt/galleri kompleks på østsiden er genstand for flere hypoteser. Det fremtidige arbejde på andre pyramider i Giza støttes fremover af Davids Fond.

Den gamle ægyptiske verden har givet inspiration til megen europæisk kunst. Ægyptens receptionen i billedkunsten handler denne gang om et par fremstillinger af store gribbe på hovedet af en sfinx. Udgangspunktet er en

noget spøjs skulptur af den franske billedhugger Auguste Cain, hvis værk i dag kan ses på en bagtrappe i Musée d’Orsay i Paris. Synet af skulpturen har fået redaktøren af dette nummer til at genbesøge *Astronomen* i Vejen, og til at reflektere over en såkaldt *Egyptervase* af Karl Hansen Reistrup. Den var slagnummeret på den store udstilling *Keramikkens sprog* på Clay i Middelfart i 2023.

I litteraturen kan en moderne anlagt handling udspille sig i det 2. årtusinde i form af en kriminalroman som f.eks. Agatha Christies *Det ender med mord*, eller i historiske romaner som f.eks. ægyptologen Georg Ebers, *Uarda: Roman fra det gamle Ægypten, die Ägypterin*, Antonio Cabanas’ *Der Leibartz des Pharao (Faraos livlæge)*, eller ægyptologen Christian Jacqs mange romaner. To romaner fra det 20. århundrede er dog i særklasse. Thomas Manns umådeligt stort anlagte og mytisk reflekterende gendigtning af Biblens historie om *Josef og hans brødre*, og Mika Waltaris roman *Sinuhe ægypteren*. Handlingen i den sidste foregår i Amarnaperioden, og undertegnede spurgte engang Geoffrey Martin, hvad han mente om den genskabelse af datidens historie, som romanen lægger for dagen. Martin, der blandt andet har publiceret kongegraven i Amarna, og som (gen)fandt Horemhebs grav i Saqqara, mente, at ingen ægyptolog kunne sige sig fri for at være påvirket af Waltaris rekonstruktion. Forfatteren skrev sin roman på grundlag af tidligere generationer af ægyptologers tolkning af data, og kom så gennem den til selv at bidrage til det grundlag for tolkning, som Geoffreys og min generation arbejdede med. Waltaris Amarna-historie, med en pacifistisk farao som et af omdrejningspunkterne, er nu i nogen grad forældet, men vi kunne begge blive enige om, at romanen fortsat er den mest inciterende indgang til den gamle farao-niske verden. *Sinuhe Ægypteren* blev skrevet for 80 år siden, og det fejres i Finland efter alle kunstens regler – og her med en helt speciel artikel af *Papyrus’* finlandskorrespondent Thomas Christiansen.

Og så vil læseren kunne se, at frelse og et liv efter døden kan knyttes til en fisk. PJF